

Naas-Maas

Marqués de SANTILLANA

Aurten betetzen dire 500 urte Iñigo López de MENDOZA, gaztela-idazlari famatua il zela. Gure euskal odoletik bazuen Marqués de SANTILLANA, orduko intelektual edo gogoetalar bat izan zen horrek. Idazlari goren maillakoa ere, haren *Serranilla La moza lepuzcoana* xarmagarria ematen dugu euskaraz, numero huntan.

* * *

PASTERNAK, Boris

Iskanbilla gogorra sortu da idazlari ruso huneri NOBEL saria eman diotelakoen kariaz. Bere gobernatzaile sovietikoen artean ez da goxo erori halako novela-saria beren aginte moldeen kontrako den (eta ixiltzen ez duen) ruso bateri ematea.

Ala bere liburu berri *Dictor Jivago* debekatua dago bere herrian, eta NOBEL saria bera uka arazi diote gizajoari, leen mementoan onartu ba zuen ere. Bi artista andien semea, bere ama *Kaufmann*, musikalari gaitza da; beti artista goienekoen inguruan bizitua; TOLSTOI bat ere ezagutu zuen. Iudu etorkikoa da.

* * *

URQUIJO Mintegiko Solasaldiak

Beti bezala jarraikitzen dute illeoroko euskarazko itzaldi sonatu horiek. Azken illabete oketan, besteen artean emanak izan dira;

EUSKAL LITERATURAZ, L. Michelena jaunaren gain. J. M. Recondo toreadore burutsuak itzaldi eder bat, *ZEZENKETAK EUSKALERRIAN* gaia artuz, jende guztia xoratua utzirik. ANAI Inozenzio, Mitxel *Elissanburu*-eri buruz. Nemesio Etxaniz jauna *C.C.C. Metodoa eta euskara* gaia-z. Azaroaren itzaldia J. Garmendia ZELETA jaunaren gain izango, *XEMPELAR bersolariaz*.

* * *

ARBIZU-ko euskal jaia

SAKANA-ko errixka horretan ospatu zuten Nafarroako PRINCIPE de VIANA-delako euskalzaleek jai guziz begikoa, eskualde hartako euskaraz dakiten aurren arteko sari banaketa zela kausa.

Berreun eta geiago milla pezetak berezi ziran aran-zelai hartako mutiko neskatikoen artean, joan den maiatzeko igande batez.

Eta karia hortaz izan ziran erriko plazan, mezperak ondoan, kantaaldi bat eta euskal dantza erakusketa, Iruñeko mutikoek emanak, Ansorena kaputxinoa gidari. Bersolarien saio bat, Basarri eta Lasarte-en arteko (naiz gaztea oraino, leitzar unek badu sasoa); eta azkeneko itzaldi labur bat gure lankide ARRUE jaunaren gain, zorrotza eta beroa, berea bezalakoa; amaitzeko itz auek esan zituen.

“SAKANA-ko umetxo begikoak! Aurrera ere, orain arte bezala, ”maita zazute Ama euskera. Zuek zerate, umeak eta aurrak, ziñez ”eta benez, Ama euskeraren etorkizuna. Ez da munduan Ama baten-”tzat, bere umeen, bere aurren irriparra bezain gauza atsegiñago-”rik. Beraz. izan bedi beti zuen ezpain garbietako irripar gozoena, ”gure Ama euskera xar-maite laztanarentzat.”

* * *

Euskal aldizkarietan

ZERUKO ARGIA Iruñeko aldizkari ezagunak, duela gutti, beste gidari bat du, Beizama aita euskalzale gaztea. Uste dugu A. YURRE-ren urrats berak segituko dituen gure adiskide gazteak ere.

Ezen esan bear dugu aoan bilorik gabe, arras gustokoa ginuela Iruñeko aldizkaria, azken denbora oketan; euskera errikoa, batere berritsi horietakoa, gai berezi eta interesdunetan zopatia, txairoa eta atsegiña.

EUZKO GOGOIA aldizkarian ikusi ditugu azken aldi oketan artikulo erne batzu. Labayen idazlari iaioak idatzi du lan sakon bat, *EUSKERA-REN KINKA GAIXTOA* izen-buruarekin; bide eta

argi bizi batzu emanez euskara ondoenik eta errezenik irakurtua izateko. Uste dugu idazlari gazteek baliatuko duten irakurgai hori; eta berdin beste irakurleek ere, eztute dembora galduko lan baitaezpadako hori ongi iastatzen ba dute.

SAN MARTIN eibartar idazlari zuzenak lan polit bat agerazten du aldizkari hortan ere, *OLABE* bere herriko margolariaz; berri *agitz* jakingarriak eta aiseki emanak esaten ditu gizon aundi eta ixil hortaz.

* * *

J. M. BARANDIARANEN Eusko folklore orriak

Leenagoko gisan berriz ere argitaratzen dira euskarazko eleaar eta kontuak, jaun jakintsu horrek bilduak. MUNIBE aldizkariak ekartzen ditu aldian aldiko, eta edozeinek artu dezake apart, Folklore orriak soilik. Azken aldian ematen dira LURPEKO EREMUETAN izen buruarekin 10-12 ipui xarmagarri, ez bakarrik jakintsunentzat, denendako baizik; *Mondragoe*, *Behorlegi*, *Orhi*, *Zugarramurdi*, *Ituren*, *Lakarri*, *Kortezubi*, *Ezkiula*, *Arrais* eta besteetako sorgin eta lamina kontu, erriko euskara ederrean.

* * *

VALCARLOS. Hoja parroquial del emigrante

LUZAIDE. Nafarroako errixka hortan ateratzen dute *HOJA PARROQUIAL de VALCARLOS* izeneko aldizkari bat, iru-lau illabeteka, gure lankide diren Azpiroz eta Satrustegui jaun apez euskalzaileek; gure irakurleak dakien bezala; azkenekoa, azaroan hartu dugu.

Ezta *hoja* bakarra, 14-15 orri beteak baizik. Eta nola beteak? Garazi erriko-euskara ederrean ematen dituzte; Atzerrian diren erriko jendeen berriak. Erriko berriak, dela sortze, ezkontza, hiltze, bes-ta eta gaiñeratiko. Zirto eta IRRI solas sail biziki gatz-duna. Bertso sail bat, ez betegarri sartua, olerki ez-ezagun eta errikoiez beteak baizik; BORYEL bertsolari goreneko harenak bezalakoez. Eta Kampanoan diren Eskutitzak eta Kartak: nola idatziak gero artzain-karta horiek?

Alde huntako Euskalerrian ezta beste bat, multikopistan egini-kako-en artean (*Azken aldian kopia iluntxo ateratzen, damurik*) oin eder, yori eta atsegingarriagorik. Eta formalagoek berek, ez ginuke horren euskara bistatik utzi bear; badugu non ikas.

* * *

A. ARRUE jaunaren itzaldia

Donostiako *Semana VASCA* egun horietako batean eman zuen euskal itzaldi bat gure lankide jaunak. *PALANKARIAK* autatu zuen gaiaz, eta ongi landu zuen eta xeatu, labur eta motz iduri zuen gai hori. LEEN demboretako palankari iduriko-etaz asi zen, Grezia eta ERROMA koetaz.

Gero euskaldunen artean nabarmendutako izen eta gertakari asko eman zituen. Merezki du irakur dezagun itzaldi tinkoa mantsokiago, eta obeki iastatu; agian laster.

* * *

Juan de LANDA itzlari

Lotazilla-ren *URQUIJO Mintegiko* solasaldi bat, zinemako artista ezagunaren gain izanen da. Euskalduna dugu LANDA jauna eta gaia, zinemako zeretaz eta artistetaz erabiliko du euskaraz.

* * *

C.C.C. Metodoa euskaraz

Gramofono bitartez mintzairak erakusten dituen C.C.C. etxea prestatzen ari da euskara irakasteko METODOA. Asko daude horren esperoan, eta uste dute arrazoiakin oraiko aldian (esku onetan baitago) ez dietela ziria sartuko, eta Irakasbide geienekin orai arte gertatua ez dala gertatuko. Mintzo den euskera eman ordez batzuetan eman baita, diotenez mintzatu-bearra den beste izketa bat.

* * *

Aita saildua hil. Berria izendatu

Pio XII-garrena hil delako bear den berri luzeagoa ematen da aldizkarian, beste toki batean. Eta *Ioanes XXIII*-garren Aita saildu izendatu berriari, nai diogu ongi etorri begiratuena eman. Ezen gure xoko hau ezagutzen du eta bai maite ere.

Ibilira da emendik barna, Baionan eta Pasaian et ERRONKARI-n ere, bere deituraren etorkiaz zerbait jakin naiez, Roncalli eta Erronkari izenek elkar iduri baitute.

Baionan egon zelarrik, kondatzen du HERRIA astekariak, hango alkateak esan zion *Roncalli* Nunzioari agur amultsu bat eta bai bera ikustean halako biotzaldia izan zuela Roncalli Aita saildu ondokoa

zaitekela. Eta leenago Lurdesen Pacelli kardinalea ikusi zuelarik alako susmo bat izan zuela ere, eta hala gertatu.

Orduan *Roncalli* Nunzioak iardetsi zion *Delay* alkateari: "Jauna, "banakien euskaldun itsas bazter hunek bazituela aunitz ontasun mo"ta; jakintsunak, mediku andi famatuak, laborari trebeak, langille "zintzoak, apez eta misionest gartsuak, kantari eta pilotariak, baina "enekien profetak ere ba zituela... Zure gaurko profezia ez dut aatik "salatuko kardinale jauneri ez bainuke nai bekaizkeriak eiar arazi "ditzan." Eta hala gertatu berriz ere.

* * *

Novela egilleen txapelgoa

Euskaltzaindiak eratu du txapelketa bat euskal idazlarien artean novela batendako. Berria zabaldu zan aldizkarietan garaiez, eta epea ixten da urte berri egunean.

* * *

Auzokoen umorea

Txirrita bersolari zena, Donostiako karrika batean bazihoan bein, eta zer tenore zen jakin bearrez, galde egiten du hirizain bati. Hunek ordulariari beatzen du eta iardesten.—Amarrak amar gutti.—Tó, orduan baterez.

APAT-ETXABARNE

